

TİBET BUDİZM'İNDE DZOGCHEN GÖRÜŞÜ

*JAMES LOW'UN LONDRA, WATKINS KİTABEVİNDE YAPTIĞI BİR
KONUŞMAYA DAYANMAKTADIR.*

26 Nisan 2018

Martin Lineham tarafından yazıya döküldü. Barbara Terris ve James Low tarafından revize edildi.

Türkçe Çeviri Mustafa Mert Çelebi tarafından 08.20'de hazırlanıp 09.24'te yenilendi.

www.youtube.com/watch?v=1wfx-1uiXk&t=2164s

www.watkinsmagazine.com/tibetan-buddhism-and-non-duality-by-james-low

Burada olmak bir keyif. Bugün burada Dzogchen ve Tibet Budizm'inin zihnin doğasına dair anlayışı ve bu anlayışın dünyadaki oluşumuzu rahatlatmak adına nasıl işlev gördüğüne ilişkin biraz bilgi vereceğim.

Dzogchen, en başından beri her şeyin kendi içerisinde tam olduğunu işaret eden, "büyük tamlık" anlamına gelmektedir. Bu şu demektir ki, her an olduğu gibi kusursuzdur ancak göreceliliğin referans çerçevesinden bakıldığında bu kusursuzluk görülemez. Örneğin, çürüyen bir domates, çürüyen bir domatesin kusursuz bir örneğidir. O yemek isteyebileceğin lezzetli domates olmayabilir ve bizler iyi ve kötü ile doğru ve yanlışın ikiliksel çerçevesinden "bu iğrenç, bunu yemek istemiyorum" diyebiliriz. Ancak kendimizi onun böyleliğine açarsak, onun "sadece bu" olduğunu görürüz. O sadece budur ve bu, bundan başkası olamaz.

Bu içgörü bizlere hayatta yaptığımız çoğu şeyin olanı değiştirmeye odaklı olduğunu görmemiz için bir temel sağlar. Bunun iki vechesi vardır: bunlardan birincisi olduğumuzdan farklı olmaya çalışmaktır, bu, içerisinde aslında anbean olduğumuz yerden uzaklaştığımız ve kendimizi, kendimize ilişkin kendi fikrimizin daha iyi bir biçimi olarak yaratmaya çalıştığımız bir aldanıştır. İkinci vecheye ise bu tutumu çevremizdeki dünyaya uygulamak, burada olanı yargılamak, diğer olasılıkları imgelemek ve bunu yapacak kaynaklara sahip olmamız sebebiyle değişimler dayatmaktır.

Ancak bildiğimiz üzere, “yeni ve daha iyi” de daima kendi problemler dizisiyle birlikte gelecektir. Dahası iki veçhe de suni ve geçicidir. Çünkü inşa ettiğimiz her şey bir başlangıca sahiptir ve dolayısıyla bir sona da sahip olacaktır.

Dzogchen anlayışının ana odağı “görüş”, “meditasyon”, “etkinlik” ve “netice” (view, meditation, activity, result) ile serimlenmiştir. Görüş en başından beri, zihnin, zihnimizin düşündüğümüz şey olmadığıdır. Zihnin içeriği olan düşünceler bir örtü, bir meyancı, kendi zeminini gizleyen yorumlayıcı bir aygıt haline gelmiştir. Zihnimizin kendisi saf ve çıplaktır. O boş, bir ayna gibi açıktır ve onun berraklığı ikiliksel kavramların örtüsüyle geliştirilemez. Her ne kadar bu kavramlar da berraklıktan başka bir şey olmasalar da, zihnimizin olduğu gibiliğine ilişkin farkındaliksızlığımıza bağlı olarak örtüler şeklinde görünürler.

Bir aynada çok sayıda farklı yansıma kendisini gösterir. Bu yansımalar güzel olabilirler, çirkin olabilirler, bazen bir süreliğine devam ediyor gibi görünür, bazen de hızla gözden kaybolabilirler ancak yansımanın niteliği ne olursa olsun, ayna daima dokunulmazdır ve hiçbir koşulda zarar görmez. Örneğin bir aracın dikiz aynasını düşün – o, aracını yol boyunca sürerken, yansıma üzerine yansıma göstermektedir. Bu görüntülerin akışını mümkün kılan aynanın açıklık ve boşluğunun ta kendisidir. Ancak bir resim böyle değildir; içerisinde yemek olan bir tabak da böyle değildir. Resim kanvasın potansiyelini, tıpkı belirli düşüncelerimizin görünürdeki için değerine olan sabitlenmemizin zihnimizin sonsuz potansiyelini kısıtladığı gibi kısıtlar.

Bir şey gördüğümüzde, o şey bize kendi biçiminde, kendi niteliklerinde; kendi öz-esasına sahipmiş gibi görünüyor. O şeyi kendi varoluşuna bağlı olarak var olan bir şey ve onun ismini de bu varoluşunun doğrulayıcısı olarak görüyoruz. Kişinin kendisi, diğer varlıklar, ağaçlar, çay bardakları ya da diğer her şey olabilecek “varlığın” bu görünürdeki öz-varoluşu, onun diğer şeylere karşı bir pozisyon almasına izin veriyor. Bu bizleri görelileştirmeye; bu şundan iyidir, bu şundan eskidir, bu şundan yenidir demeye götürüyor. Bunu yapıyoruz, çünkü görünüşleri kendi bireysel kimliklerine sahiplermişlercesine kavriyoruz (yakalıyoruz/tutuyoruz). Tüm bu şeyler bize kendi içlerinde ve kendilerinden dolayı varlanmış gibi göründüklerinde, karşılaştığımız eşyaların çokluğu tarafından boğulmamak ve daima değişen kendimiz deneyimine bir çeşit tanımlama/açıklama getirmek adına karşılaştırma ve kıyaslamaya ve ardından da benimseme ve reddetmeye (kabul veya reddetmeye) çekiliriz. Ancak zihnin saf ve kendisine ait bir öz ya da esasa sahip olmadığını gördüğümüzde, ona gerçek bir varoluş atfetme aldanışından kurtuluruz. Zihnimiz kendi içerisinde açık ve boştur ancak onun enerji oyunu ya da devinimi kendisini gösteren deneyimlerin çeşitliliğini doğurur. Bu deneyimler zihnimizin ışıltıları, görünen ancak öz-esastan yoksun olan asılsız biçimlerdir. Zihnimiz boş, parlak ve daima değişkendir. Doğmamış açıklık ve fasılasız gösterimin bu ikiliksizliği ilksel özgürlüğümüzün zeminidir.

Dzogchen, ne sonsuzcu ne de hiççi olma noktasında budist orta yol öğretisi ile uyum içerisindedir. Dzogchen sonsuzcu değildir, çünkü zaman içerisinde süregelen sabit esaslar bulamayız, bununla birlikte Dzogchen hiççi de değildir, çünkü şeyler, varlıklar ve eylemlerin tamamen yok olduklarını da ileri sürmez. Dzogchen daima değişen gösterimdeki enerji motiflerini gün yüzüne çıkaran açık, boş farkındalığı işaret eder.

Hayatımız deneyimin dolaysızlığı olarak tezahür etmektedir. Deneyimleyen kimdir? Normalde “Bu benim. Ben varım ve öyle görünüyorum ki bedenimin içerisindeyim; bu beden benim evim. Duyu organlarım aracılığıyla dışarıya bakıyorum ve çok sayıda farklı deneyime sahip oluyorum.” diyebiliriz. Bunun için hareket noktamız “Ben bir kişiyim ve bir kişi olarak daima bir yerdeyim ve bir şey ile alakadarım. Dahası sen benden ayrısın.” inancıdır.

Bu inançla dünyamızı belirli konumlandırmalara yerleştirilmiş ve karşılaştığımız görünüşleri çeşitli müddetlere sahip olarak ele alıyoruz. Onlardan bazıları uzun ve bazıları da kısa müddetlere sahiplermiş gibi görünüyorlar. Bu “harika” analizi formüle edip olan biteni anlamlandırırken bu şekilde yaptığımız şeyin kendimize bir hikaye

anlatmaktan ibaret olduğunu sıklıkla fark etmiyoruz. Böylece algıladığımızı zannediyor ama aslında kurguluyoruz.

Bir varsayımla başlıyoruz. “Ben kendimin içindeyim ve sen benim dışımdasın. Sen varsın ve kendi kişisel tarihine sahipsin, belirli bir yerde doğdun, ebeveynlerin böyleydi ve şöyle bir okula gittin...” Kendim ve diğer insanların bu kimlik yapısı aslında yılbeyıl, katman katman yapılmış bir inşadan ibarettir. Bir düzeyde bunun doğru olduğunu biliyoruz. Daha önce olduğumuz kişi olmadığımızı biliyoruz, ebeveynlerimiz ölüyor, çocuklarımız büyüyüp bizden ayrılıyor – ancak yine de bir şekilde kendimiz ve çevremizdeki her şeyin bel bağlanabilirliği vehmini muhafaza ediyoruz. Bu anbean değişim olgusunu görmezden gelmemiz sebebiyle iklim değişikliği, savaşlar, kıtlıklar vb.nin görünürde davetsiz krizleri ile karşılaştığımızda şoka uğruyoruz.

Peki tüm bu inançlar ve yorumlamaların üzerinde durduğu zemin nedir? Eğer “benlik” gerçek bir esas olarak var olsaydı, o bel bağlanabilir olurdu. Ancak hepimizin çok iyi bildiği gibi, bizler temel olarak değişkenizdir. Ruh halimiz daima değişmektedir. Mutluyuzdur, üzgünüzdür, heyecanlıyızdır, sıkıntılıyızdır. Dalgalanma sürüp gitmektedir. Görüngüsel deneyim böyledir. Ancak bizler kendimizi buna kör ediyoruz, çünkü “ben kestirilebilir bir şekilde varım ve sen de kestirilebilir bir şekilde varsın” yanılması korumak istiyoruz. Çünkü eğer ben senin kim olduğunu ve sen de benim kim olduğumu bilersen karşılaşmalarımızın koreografisini hazırlayabiliriz. Hayatımızın büyük bir kısmını bu motifleri inşa etmekle harcıyoruz ancak onlar yapmacık ve fazlasıyla düzenlenmiş. Bu etkinlik kendi inanç yapımı onaylayacak olan faktörleri tutmak ve onu baltalayacak olanları reddetmek için devasa bir seçici dikkat kapasitesi gerektiriyor. Oysa tüm bu çaba gereksiz!

Zihnin açıklığı kendisine ait bir içeriğe sahip değildir. O temeldir, kaynaktır, olan her şeyin zemindir. O kavrayabileceğin (yakalayabileceğin) bir şey değildir, ancak sonsuzca verimlidir, o daima yeni görünüşler üretmektedir. Bu görünüşler farkındalığın uzayında, tıpkı gökyüzünde ortaya çıkan bulutlar ya da gökkuşakları gibi belirir. Onlar mevcuttur, görünürler ancak onları kavramaya (yakalamaya) çalışman halinde, şunu fark edersen ki kavrayabileceğin (yakalayabileceğin) şey bir kavramdan ibarettir. Duyular yoluyla kendisini gösteren görünüşlerin hakikati kavranılamazdır (yakalanılamazdır). Onları kavramaya (yakalamaya) çalıştığında şunun gibi bir şey söyleyebilirsin, “Bu portakal daha sarı olan diğer portakala göre daha kırmızıdır.” Sesler, renkler, tatlar ve diğerleri ile ilgili yaptığımız tüm ayrımlar karşılaştırma ve kıyaslamaya dayanır. Şeyleri sadece onları ayrı varlıklar olarak ele alırsak karşılaştırıp kıyaslayabiliriz. Ancak berrak bir şekilde, sarsılmaksızın bakarsak tüm bu “şey”lerin görünürdeki şeyliklerinin aslında kendi zihinsel etkinliğimizin inşası olduğunu görebiliriz. Zihnimiz kendi yaratıcılığı tarafından ayartılmış ve şaşırtılmıştır. Dolayısıyla bu büyülü gösterimin basitçe tadını çıkarmak yerine onu gerçek olarak ele alıyor, “özne” veçhesiyle özdeşleşme ile birleşiyor, görünürdeki “nesne” veçhesi arasından durmaksızın seçimler yapıyoruz.

Silsile yoluyla yayılmış olan, tüm budalar tarafından paylaşılan görüş ile gerçekten görebilmeye başladığımızda, şunu görürüz ki zihnimiz; içerisinde her şeyin kendisini gösterdiği zemin, alan, çevre, kendi boşluğu içerisinde sadece boş, kavranılamaz görüngüyü doğurabilir. Bu görünüş ve boşluğun temel ikiliksizliğidir. Bunun farkına vardığımızda ve bu uyandırıcı ifşaatta, bu uyandırıcı ifşaat olarak tamamen mevcut olduğumuzda bizler farkındalık ve boşluğun, berraklık ve boşluğun ikiliksizliğini gün yüzüne çıkaran ve görünüş ve boşluğun ikiliksizliği olarak anbean tezahür eden ikiliksizliğiyizdir.

Bu bir teori değildir, bu soyut bir şey değildir, bu mevcudiyetimizin değişmeyen muayyen hakikatidir. Bu çok uzakta olan ve hedeflenecek bir şey de değildir, aksine tam burada, aslında daima olduğumuz yerde halihazırda mevcut olan bir şeydir. Eğer şu anda bakarsan, burada bir kitabevindeyiz, alan çok geniş değil ve

etrafımıza baktığımızda çok fazla şey görünüyor. Onlar aniden, adeta sihirli bir şekilde, bölünmemiş bir alanda hep birlikteler. Ancak kavramsallaştırma zihinsel alışkanlıklarımız işlev göstermeye başladığında, aniden “dışarıda olanın” ne olduğuna ilişkin imgeler inşa etmeye başlıyoruz. “*Bu raftaki kitaplar Hint felsefesi üzerine, şu raftaki kitaplar mitoloji ve efsaneler üzerine*” Kitapların üzerlerinde isimleri yazıyor ve neyin nerede olduğunu bilebilmen için onlar türlerine göre özenle gruplandırılmış haldeler. Bizler bunu gerçek bir anlam taşıyormuş gibi görünen işaretlere bel bağlayarak yapıyoruz. Dili anlayarak, içerisinde işlev gördüğümüz semantik ağdan haberdar olarak, farklı anlamlar ve değerler tahsis edebiliyoruz. Böylece bu kitabevine yogaya ilgi duyan birisi geldiğinde, o, işaretin Yoga dediği yere yönelebilir. Yoga ile ilgilenmeyen birisi oraya gitmeyecektir.

Bizler seçimlilik yoluyla bireysel kişiler haline gelmekte, dünyanın belirli yönleriyle ilgilenerken kendi belirli biçimlenme motiflerimize sahip olmaktayız. Eğer her şey ile ilgileniyor olsaydık, bu hızla tükenmemize sebep olurdu, çünkü kimlik duygumuz sınırlı bir kapasiteye sahip. “Ben böyleyim, çünkü böyle değilim” – ve “bunu”, “şundan” dışladığımızda, “bunun”, “bu” olmayı bırakmadan “şu” olması mümkün değildir.

Tüketim toplumu içerisindeki tercih seçeneklerimizin görünürdeki sonsuz genişliği, kendi temel açıklığımız ile mevcut kalmamızı zorlaştırıyor. Dünyayı engin zeminden ayrılamaz görünüş ile açık ve ışıltılı olarak görmediğinde eşyanın içerisinde sıkışır ve böylece tüm hayatını – aslında gelip geçici bir görünüşten ibaret olan – eşyayı ayıklayarak ve düzenleyerek harcamak zorunda kalırsın. Ego benliği için çok ama çok fazla eşya vardır. Eşya her yerdedir ve bu oldukça boğucudur.

Bu nedenle sağlıklı kalabilmek için olan bitenin büyük bir bölümüne gözlerimizi kapatmaya eğilimliyiz. Londra sokaklarında yürürken çevremizde çok fazla gürültü, kaos ve nereye gittiğine dahi bakmaksızın yürüyen insanlar var. Dolayısıyla çareyi müzik çalarımızı açıp kulaklıklarımızı takarak dalıp gitmekte buluyoruz. Bu, kendimizi bir diğer biçimler dünyası içerisinde devinirken deneyimlediğimizde, kendimizin biçimini korumanın bir yoludur. “Kendim olduğum ve kim olduğumu bildiğim duygusunu (algısını) muhafaza etmem gerekiyor” Ya da en azından kendimle ilgili hikayeler anlatan kişi olduğumu iddia edebilir ve bu yolla bir aracılık duygusunu (algısını) muhafaza edebilirim. Kendimin kim olduğuna ilişkin farklı uyarlamalar üretebilirim ve bu uyarlamalar mutlu hikayeler olmasalar dahi avutucudurlar. Çünkü onlar benim ben olduğumu ve bilinebilir bir şekilde var olduğumu doğrularlar. Seninle anlaşılabilir bir hikaye paylaşabildiğimde – şu anda yapmakta olduğumu umduğum gibi – sen, benim tarafından hikayeler dünyama katılabilecek bir kimse olarak onaylanırsın. İşte burası bulduğumuz ve birbirimizi bulduğumuz yerdir. Bizler iletişimsel varlıklarız. Bunun güzel tarafı, bunun bir samimiyet, bir yalnız olmama duygusu yaratabilmesidir. Ancak bunun bir bedeli de vardır; bu öz-kimlik ve iletişim yöntemi ben ve diğerinin yaşayan parlaklığının hakikatini gizlemektedir.

DÜNYADA NASIL TEZAHÜR EDİYORUZ? ÜÇ VEÇHE

Dzogchen görüşüne göre aslında nasıl olduğumuzun üç veçhesi vardır. Birincisi tezahür etmeyen veçhedir. O zihnin açıklığı, zihnin boşluğudur. Açık farkındalığımızın temel mevcudiyeti bulabileceğimiz bir şey değildir. O sahip olduğumuz bir şey değildir. O gerçekten nasıl olduğumuz, burada oluşumuzun kavranılamaz, daima mevcut zemindir. Açık ve boş, o aynı zamanda ikinci veçhenin, olan her şeyin gösteriminin temeli olarak sonsuz potansiyeldir. Bu açık gösterim seçilmiş ya da düzenlenmiş değildir; o deneyim alanının dolaysızlığının berraklığıdır. Örneğin merdivenlerden aşağıya bu odaya doğru iniyorsun. Burada insanlar var, çok sayıda biçim ve çok sayıda şey birdenbire, hep birlikte oluyor.

Burada ne olduğuna ilişkin bir imge inşa etmene gerek yok; tümü birdenbire, hep birlikte kendisini gösteriyor. Bu zihnin ani berraklığı, temel açıklığımızın sonsuz potansiyelinin gösteriminin ifşaatıdır. Bu parıltılı alanda bizler üçüncü veçhe, oluşumuzun kendisini anbean gösteren özgün belirliliği olarak zuhur ederiz. Her an

özgündür. Kendimi asla tekrar etmem. Ben süregelen bir şey değilim. Mevcudiyetin dolaysızlığında her an tazedir. Ben bu çiçeklenen anım. Sadece bu. Ve ardından sadece bu. Her an tamdır, her an içkin bir varoluştan yoksundur, her an buda'nın enerjisidir. Görüngünün zenginliğinin kavramlar tarafından düzenlenmeye ve homojenleştirilmeye ihtiyacı yoktur. Berraklık bu sonsuz gösterime içkindir ve böylece rahat ve mevcut kalırız. Açıklık, berraklık ve belirliliğin bu üç veçhesi örtülenmediğinde kavramlara bel bağlamaktan azade parlak mevcudiyet gün yüzüne çıkar.

Ancak her şey, her ne kadar her an tazeliikle erişilebilir olsa da, olanın bir "şey" olarak "ne olduğunu", onu varlıklar belirlemek için kavramsal aygıtımızı uygulayarak işleyene dek bilmeyiz. Farkındalığın bu kavramsal inşaya ihtiyacı yoktur. Buna karşın alışlageldik ego benliğimiz farkındalıksızlık ve berraklıktan yoksun bir şekilde kendisini göstermektedir. O anlam yaratmak için mücadele etmektedir ve o bunu yapmak için kavramsal bilgiye dayanır. Bizler bunu karşılaştırma ve kıyaslama, hoşlanma ve hoşlanmama ile iştilig ederek, bu kişi uzun boylu ve bu kişi uzun saçlı vb. diyerek geliştirdik. Bu etkinlik içerisinde sanki basitçe olanı algılıyor gibi hissediyoruz. Buradalarımız gibi ele aldığımız eşyalar vücut bulmuş oluşumuzun şu anki haline bağlı olarak öğrendiğimiz onları algılama biçimimize göre algılanıyorlar. Bizler bu algıyı burada olduğu gibi olanın doğru hikayesi olarak ele alıyoruz. Ardından, buna dayanarak bu görünürde öz-varoluşa (kendiliğinden varoluşa) sahip olan eşyalara ilişkin kendi fikirlerimizi geliştiriyoruz. Onlar kendi içlerinde ve kendilerinden var olan, dolayısıyla bizlerden içkin olarak ayrı şeyler gibi görünüyorlar.

Peki bu gerçekten böyle mi? Kendisini gösteren boşluğunda kavranılamazdır. Kavranılacak, üzerine inşada bulunulacak hiçbir şey yoktur. Olan aniden mevcuttur ve aniden dağılır. Öyleyse herhangi bir şeyi güçlü bir şekilde gerçek ya da kendi içerisinde güçlü bir şekilde yerleşik olarak gördüğümde, bunun sebebi ona içsel bir öz, içsel bir zemin ya da öz-belirleme atfetmiş olmamdır. Böylece o ifşaat alanından izole olmuştur. Ve ister bir koltuk, isterse de bir kitap ya da bir kimse olsun, bu bireyselleşmiş varlık, biçim-lenmişliği içerisinde artık kavrayabileceğim (yakalayabileceğim) bir şeydir. Onu tutarak, bu kavrama edimi bana bir güç duygusu verir: *"Ne yaptığımı biliyorum, nerede olduğumu biliyorum, hayatımı düzenleyebilirim."* Tüm bu şeyler var olarak göründüklerinde onları farklı motifler içerisinde devindirebiliriz. Bu bizim güç ve özgürlüğümüzdür. Bu motiflerimin tutarlılığı, genel olarak erişilebilir ve diğer insanlar tarafından anlaşılabilir olmaları, bu kitlesel aptallığın içerisinde yaşamamıza izin verir. Hepimiz gerçekten var olan varlıklar imgelemimiz içerisinde kapana kısılmış durumdayız.

Hepimizin iyi bildiği üzere, politikadaki, ekonomideki, bedenimizdeki ve hayat deneyimimiz içerisindeki değişimler ile karşılaşırken, kendimizin devamlılığını muhafaza etmeye yönelik bir girişim içerisinde kendimizi tekrar ve tekrar icat ediyoruz. Değişimin faslasız akışı içerisinde güvenle "ben", "kendim" diyebileceğimiz yönler bulmaya ya da en azından tesis etmeye çalışıyoruz. Tekrar ve tekrar kendimizin, gerçekten kendimiz olarak ele aldığımız kişi olduğunu iddia ediyoruz - ben bu tanımım, bu hatırayım, bu fikrim. Kendim ile ilgili anlatabileceğim hikayelere inanarak kim olduğumu biliyorum. Elbette farklı insanlarla hikayemin farklı uyarlamalarını paylaşıyor ve hatta onların yaş, cinsiyet ve hayatlarımdaki rollerine göre onlara tamamen farklı hikayeler anlatıyorum. Onaylanma arıyorum ve hikayemi karşımdaki kişiye göre biçimlendiriyorum. Ancak bu kendimi inşa edişim ile "gerçek beni" açığa çıkmasına izin verme umuduma ihanet ediyorum. İnşalar doğal değil arızidir ve buna bağlı olarak doğal olana ışık tutamaz. Bu problemin kalbidir – hiçbir kavramsal detaylandırmanın çözemeyeceği bir problem.

Çocukluk çağında ebeveynlerimizin bizi icat etmeye yönelik bazen oldukça rahatsız edici olabilen çabalarıyla karşılaşırız. Onlar kafalarında bizim gerçekten kim olduğumuza ilişkin bir fikre sahiplerdir ve olduğumuzu düşündükleri kişi olmamız için bu fikri bize işlerler. Yıllar geçtikçe bu silinip gitmeye başlar ve şunu keşfederiz

ki kim olduğumuzu söylemeleri için diğer insanlara bel bağlamak ve bu manayı içselleştirmek yerine aslında kendi manamızı üretebiliriz. Dünyayı farklı şekilde, “kendi tercihlerimiz” olarak ele aldığımız şeye dayalı olarak imgeleyebiliriz.

Bu imgelem, olanın üzerine yapılan bir yorumlamadan mı ibaret yoksa daha temel bir şeyi mi gün yüzüne çıkarıyor? Burada olanı imgeliyor muyuz? Deneyimin hakikatini yakından incelediğimiz, kendisini bize göstermesi için ona izin verdiğimizde, görünürdeki özü, ismi imgelediğimizi ve nitelikler, zarflar ve sıfatları da imgelediğimizi görürüz. İsim genel olarak burada olan, sözde kendisi olarak var olan bir şeyin yerine geçmek, onu temsil etmek ve onu doğru olarak isimlendirmek içindir, Bunun üzerine bu “kendisi olarak var olan şey” kendisine atfedilen nitelikleri taşıyabilecektir. Evet, şimdi nerede olduğumuzu biliyoruz! Bu budur ve şu da şudur. Kültürel olarak paylaşılan varsayımlarımıza olan inancımız zuhur eden gelip geçici görünüşleri “gerçek” varlıklar olarak şeyleştirenin kendimiz olduğu olgusunu gizler. Bu, zihinsel etkinliğimizin meyvesidir. Bu, bizim temel uydurmamız, imgelemimizdir. Bu, aldanışımızı, kendi öz-aldatışımızı sürdüren itici kuvvettir.

Böylece şöyle diyoruz, “Bu bir elmadır, bu lezzetli bir elmadır.”

- Peki elma nerede?
- O burada
- Ama nerede?
- Tabağın içinde
- Peki tabağa nasıl geldi?
- Çantada geldi
- Peki çantaya nereden geldi?
- Marketten, markete çiftçiden, çiftçiye tohumdan gelen ağaçtan...

Elma daima bir yerdedir; elmayı asla kendiliğinden bulamazsın. Bu imkansızdır. Tüm şeyler, biçimler, görünüş bağlantısallık içerisinde bağımlı olarak ortaya çıkarlar. Destekleyici faktörlerin değişken matriksine bağımlı ve bu matriksin içerisinde yerleşik olmayan ayrı şeyler yoktur.

Bizler de daima bir yerdeyiz. Şu anda burada, bu kitabevindeyiz, saat yedi buçukta kapıdan çıkacağız ve sokakta yollarımız ayrılacak. Farklı yönlere gideceğiz ancak yine de her birimiz daima bir yerde olacağız. Bu şu anlama geliyor ki, kişi ve çevre ayrılamaz, özne ve nesne ayrılamaz (kişi ve çevre, özne ve nesne anbean tazeliyle birlikte belirir ve birlikte ortadan kaybolur) çünkü onlar aynı ortaya tezahür ediş alanını paylaşmaktadırlar.

Bu ikiliksizliğin bir diğer niteliğini işaret eder: kendimizi içsel olarak belirlenmiş şekilde ayrıcalıklı tutarak dışsal görünüşlerin üzerine, onların gerçekten var olan içsel özüne değin inancımızı yansıttığımızda kendimizi aldatırız. İkiliksizlik bir polis memuru değildir – İkiliksizliğin hakikatinden aslında asla ayrılmamama rağmen kendi ikilik vehminde aldanmış olmakta tamamen özgürsün. Görüngünün asılsız doğasını anlamıyor ya da buna kendimizi açmıyoruz. Dünyamızı oluşturan olayların fasılsız devinimi içerisinde katılığı arıyoruz. Umut edilen ve imgelenen katılık yeryüzüne ve deneyimin hakiki akışı ise suya benziyor. Yeryüzü ile suyu karıştırdığımızda elde ettiğimiz çamurdur – ve böylece kendimizi samsara’nın bataklığında saplanıp kalmış halde buluyoruz.

İçerisinde yer aldığımız rüya gibi ağ zihnimizin oyunundan ibarettir. Eğer kendimiz ve tüm diğer görüngünün içkin bir varoluştan yoksunluğunu görebilir, onun serimlenişinde mevcut, köklenmiş ve merkezlenmiş bir şekilde kalabilirsek doğal olarak etik ve iyi olduğumuzu fark edeceğiz. Bununla birlikte kendimizdeki gerçek bir esasın yoksunluğunun duygusuyla, hayatın kırılğanlığına ilişkin bir duyguya da sahip oluruz.

Hayat bir şey değil, çevredeki diğer motifler tarafından oldukça kolay bir şekilde sarsılan ve etkilenen enerji motifleridir. Diğer insanların da böyle olduğunu gördüğümüzde, aslında her bir görünüşün bir enerji motiflenmesi, bağlantısallığın sonsuzluğundaki bir an olduğunu görürüz. Onlar rüzgara benzerler. Hava olan rüzgar, çevredeki havayı devindirdiğinde, kendisi de akıl almaz biçimlerde devinir. Tüm bunlar biraz boğucu gelebilir; hayat daha önce onun nasıl olduğuna ilişkin daima düşündüklerimden bu kadar farklıysa, onu nasıl anlayabileceğim? Varoluşun bu inanılmaz karmaşıklığına nasıl açık kalabilirim?

DİNAMİK BİR HAREKET OLARAK DÜNYA

Dünyamız harekettir, beş elementin fasılasız motiflenişi: toprak, su, ateş, rüzgar ve uzay. Bu elementler bizler için daha belirgin olduklarında, dünyayı dinamik olarak, gözlerimizin önünde görünüp, gözden kaybolan bir gösterim olarak görmeye başlayacağız. Tıpkı yanaklarımıza dokunup geçen ılık bir yaz esintisi gibi. Her an bunun gibidir – reddedilemez bir şekilde burada, kavranılamaz ve gitti. Görünüşün motiflenmesi ne rastgele ve kaotik ne de sabit ve değişmezdir. Görünüşün motiflenmesi koşullara bağlı olarak kısa veya uzun müddetli olabilir. Motif değişirken, motifin berraklığına iştirak etmek hayatidir – bu gelip geçici düzenleşim ikiliksizliğinde, daima açık zemin ile ahenk içerisindedir. Bu ikiliksizliğe uyanık değilsek, görünüş ve kavramı birleştirmemiz muhtemeldir. Böylece uyguladığımız isim ve kavram karşılaştığımız şey için bir esas tesis ediyormuş gibi görünür. Örneğin, “Londra” bir isimdir, burada olma deneyimimizin milyonlarca anını işaret etmek için kullanılacak temelde boş bir işaret. Londra hareket ve isimdir. “Londra” için sabit belirlenebilir bir Londra yoktur. Londra kendisine katılan herkes için devinen ve dönüşen sayısız deneyim nehirleridir. Kalıcı isim ve hakiki akış arasındaki fark kendi şeyleştirilmiş Londra’mıza olan bağlanmamız tarafından gizlenmektedir.

Buna uyandığımızda aşına olduğumuz tüm referans noktaları ile ilişki kurmaya devam edebiliriz, mahallemiz, arkadaşlarımız, ayakkabılarımız. Onlar daima göründükleri gibi görünürler, ancak şimdi üzerlerine yansıtığımız tüm bu örtüleyici yükten yavaş yavaş kurtulurken, gittikçe parlaklaşır ve tazeleşirler.

Görünüşlerin serimlenişinin ışıltılı alanına katılmak için gevşemek zorundayız. Böylece kontrol arzumuz istikrar sağlayıcı ve güven verici olmak yerine problemlili görünmeye başlayacaktır. Kestirilebilirlik ihtiyacımız görünüşlere atfedilmiş gerçek özler ve gerçeklik yükleyerek, bizleri onların hakikatine kör hale getirir. “Ben burada içerideyim ve sen de orada dışarıdasın.” diyen duvarlar inşa etmek isteriz. Ego serbest ticaret ve korumacılık arasındaki süregelen gerilimiyle tıpkı ekonomik sistem gibi çalışır. Sana ihtiyacım var ancak yine de tamamen otonom, öz-belirleyici ve kendime sadık olmak istiyorum. Bu çelişki ile yaşamak acı vericidir. Bundan çıkış yalnızcılıkta bulunmaz. Bir potansiyel olarak diğeri problem değildir. Anahtar nokta kendi sabitliğim, kendi katı benlik duygum, kendi kendimi süregelen bilinebilir bir şey olarak ele almamdır. Bunu gevşetmek zihinle dövülmüş kelepçelerin kendiliğinden salınmasına izin verir. Bizler kapsayıcı bütünün, evrensel aydınlanmanın büyük mandalasının parçalarıyız.

Bedenimiz hayatta kalmak için etkileşim halinde olmamız gerektiğini bizlere çabasızca gösterir. Nefes alır ve nefes veririz. Yer ve içeriz, edimde bulunur ve karşı edimde bulunuruz. Bizler süreçlerin genel hareketinin parçası olan süreçleriz ancak yine de durağanlığa sahip olmak isteriz. Doğal durağanlığı, değişmeyen zemini bulamadığımızda, düzen ve kestirilebilirlik dayatmak isteriz. Bunun sonucunda geriliriz. Dünyanın istediğimiz gibi olmamasından endişe eder ve bu nedenle üzülürüz. Bu kolayca depresyon ve hayal kırıklığına sebep olabilir. Bu durumda gevşediğimizde, belki kontrolü gevşetmek adına bize yardımcı olması için alkol aldığımızda, bu defa da sıklıkla kendimizi darmadığın halde buluruz ve ardından kendimizi yeniden germek zorunda kalırız. Böylece hayatta genellikle çok sıkı ve çok gevşek kutuplukları arasında gidip geliyoruz. Hakiki orta yol, durağanlık ve rahatlığın gerçek doğal zemini olan her şeye açık köklenmiş mevcudiyet, kendi

zihinsel etkinliğimiz yoluyla bizden gizlenir. Bize bunu yapan bir tanrı veya bir şeytan yoktur. Bu bir cezalandırma değildir. Ya motiflenmenin zemininin farkında olur ve onun doğal berraklığında ikamet ederiz ya da bu motiflerde içsel olarak belirleyici özler imgeler ve böylece kendimizi sonsuz yorumlama görevine mahkum hale getiririz.

DZOGCHEN MEDİTASYONU

“Görüş” bizleri bağlıyor gibi görünen kısıtların asılsız doğasını ortaya koydu. Onların kendilerine ait bir kuvveti yoktur – aslında ayrı gerçek varlıklar imgeleyerek kendimizi bağlayan kendimizdir. Bu gereksiz ve faydasız zihinsel etkinlik bizlere doğru ve normal görünmektedir. Dzogchen’de meditasyon bir diğer ve hatta özel bir inşa etkinliği değildir. O, basitçe olma ve yapmanın birleşmesini gevşetmektir. Böylece hakiki yapmacıksız kimliğimizin gün yüzüne çıkmasına izin verilir. Bu bağlamda meditasyon kendimizi kendi oluşumuzun mevcut zemininin enginliğine geri bırakmaktır. Bu açıklıkla bir armuda karşı bir muz değildir. Bir erkek ya da bir kadın değildir. Oluşumuz kendisini canlılık duygusunda, burada olmanın tazeliğinin inkar edilemezliğinde göstermektedir. Bu sadece olmak, basitçe olmaktır. Bu saf mevcudiyet hiçbir şeye dayanmamaktadır. O her şeye ev sahipliği yapan ve her şeyi kendi kavranılmaz (yakalanamaz) gösterimi olarak ifşa eden sonsuz enginlikten ayrılmazdır. Kavramlar yoluyla dolaylanmamış bu doğrudan deneyimin berraklığı ile şu açıktır ki; sözde katı esaslara ne kadar tutunursak kendimizi o kadar aldatırız.

Problem şudur ki varlıklar kavrama ve onlarla ilgili zihinsel imgeler ve hikayeler oluşturmamızın uzun bir tarihi vardır. Bunu ailemizde, okulda ve birçok çevrede öğrendik. Şeyler öğrenmeye ve öğrendiğimiz şeyleri, sınavları geçmek, sertifikalar almak ve bir işe sahip olmak için kullanmaya teşvik edildik. Bir işe sahip olarak şimdi para kazanabilir, bu parayla tatile gidebilir, böylece başarılı, normal ve mutlu hissedebiliriz.

Kendimizi, kendimizi ve çevreyi motiflemek için yetenekler geliştirmeye adanmış güzel bir yaşam biçimi gibi görünebilir ancak bu oldukça tüketicidir. Genç ve sağlıklıyken hayat kendisini bize açmakta ve çok fazla yeni olasılık kendisini göstermektedir. Dolayısıyla bunu deneriz, ardından şunu deneriz ve böylece anılar ve deneyimler biriktiririz – ancak yine de hiçbir yere varamayız. Yıllardır koşuyoruz, koşuyoruz, yapıyoruz, üretiyoruz, ancak kovamızda bir delik var – hayat sızıp gidiyor ve bu nedenle benlik duygumuzu sürekli olarak doldurmak, onu daha fazla gelip geçici deneyimle desteklemeye çalışmak zorunda kalıyoruz. Her şey gelip geçicidir, öyleyse gerçekten tutunabilecek ne bulabiliriz ki? Ego şeylere tutunmak, emniyette olmak ister ve bu imkansız görevi kendi kendini aldatışın büyüyle yerine getirir. Soyut fikirlerimizi somut gerçekliklermiş gibi görerek bir süreliğine kendi vehimlerimizin içerisinde yaşayabilir, böyle iyi olduğumuz ve gerçek değeri bulduğumuz noktada kendimizi temin edebiliriz.

Dzogchen’de meditasyon kendine bu rahat-sızlıktan özgürleşme izin vermektir. “Tutunacak bir şeye sahip olmazsam dağılacığım, solacağım, boğulacağım ya da çökeceğim. Kendime kim olduğumu söyleyebilmek için bu desteklere ihtiyacım var.” Bu şu anlama geliyor, “Öz-hikayem belirleyici bir mekanizma, kimliğimi üreten fabrikadır. Eğer fabrika kapanırsa, ben kim olacağım?” Böyle bir durumda kim olduğumuzu ve çevremizde ne olduğunu imgeleyemeyiz çünkü uzayı doldurmak için, bize hakkında düşünmek, imgelemek, yaratmak adına araçlar vermeleri için daima kavramlara bel bağladık.

Bunu bırakacak olsaydık, olan sadece uzay olurdu... “peki öyleyse, bir yerde olan birisi, bir şey olmam gerektiğine göre ben kim olurum?”

Bu vaziyette açık uzayda açık uzay olarak mevcut olurduk. Bu farkındalık Sanskritçe’de *vidya* ve Tibetçe’de *rigpa* olarak bilinir. Bu her şeyin yorumlamadan yoksun bir şekilde gün yüzüne çıktığı kavramsal olmayan

ifşaattır. Örneğin, buradan ayrıldığımızda ve sokağa çıktığımızda, sokak oradadır. Bu sokaktaki binalara bakabilir ve birçoğunun üzerinde yapım tarihinin yazdığını fark edebiliriz. Bu bize tarihsel bir bilgi ve bu binaların inşa edilmiş hikayesine ilişkin bir temel verebilir. Ancak hakiki dolaysız deneyimimiz bakımından, her şey burada, deneyim anımızda tamamen biçimlenmiştir. Her şey halihazırda ani olarak tastamamdır. Olan olduğu gibidir ve yorumlamamız onu daha tamamlanmış bir hale getiremez. Düşüncelerimizle eklediğimiz her şey hakiki olanı gün yüzüne çıkarmaktan ziyade örtüler. İnsanlar burada, araçlar hareket ediyor ve otobüsler yollarında ilerliyor – her an kendi içerisinde daima halihazırda tamdır. Her an bütündür ve hep birlikte gelir. Bu açık farkındalığın potansiyelinin gösteriminin berraklığıdır.

Meditasyon içerisinde kendimizi tüm kaygılı zihinsel meşguliyetimizden özgür bırakırız ve bu bir paradigma kaymasına yol açar. Uygulama kendimi geliştirmeliyim, daha fazla niteliğe sahip olmalıyım ve bu karmaşık dünyada hayatta kalabilmek adına daha fazla kabiliyet geliştirmeliyim diye düşünmek yerine gevşemek ve açılmaktır. Gevşe ve açıl. Pekala teyakkuz halindeki egomuz bundan hiç de hoşlanmayacaktır. Çünkü onun işi şeyleri kontrol etmek, neyin ne olduğunu ve beni neyin güvende tutacağını bilmektir. Ancak uygulamaya daha fazla girdikçe, zihnimizin özgürce hareket etmesine izin vermekte daha derin bir güvenlik ve daha derin bir emniyet olduğunu daha fazla görürüz. Tıpkı dik bir dağdan aşağıya inen bir akıntı gibi, o, çağlaya çağlaya akar, ardından bir şelaleye gelir ve böylece serbestçe düşer.

Uygulamaya oturduğumuzda zihin serbest düşüştür. Ne olacağını bilmeyiz. Ne olacağını bilmeye ihtiyaç duymayız. Bu şekilde neyin geleceğine ilişkin endişelenmek ya da ardımıza, zihnimizde neyin olmuş olduğuna bakmak yerine, şimdi, şimdi ve şimdi hiçbir yere varmaksızın ortaya çıkan deneyimin her bir anıyla mevcut kalırız. Böylece çizgisel ilerleyişin kendimize anlattığımız bir hikaye olduğunu hissetmeye başlarız. Her şey bu anda olmaktadır ve bu an sonsuzdur. Tıpkı her bir an gibi. Kendisini gösteren her görünüşün tabii sonsuz dinginliği bizleri sorumlu olma ihtiyacından kurtarır. Hayat kendi kendisini organize etmektedir. Açık, engin farkındalıkta gevşemek kendisini gösteren tüm çeşitli görüngü ve vaziyetlere sunduğumuz misafirperverliğin zemini. Her anın sonsuz mevcudiyetini ve kendiliğinden özgürleşmesini (kendiliğinden salıverilmesini/kendi kendine ortadan kaybolmasını) tattığımızda endişeli ego benliğimiz rahatlayabilir ve kendi açık zeminine geri yerleşebilir. O çok uzun zaman önce kaybolmuş ve yabancılaşmıştı ancak şimdi aslında daima olduğu eve geri dönmek için bir şansa sahip. Ego düşman değildir: o kim olduğumuza uyanık olmadığımızda olduğumuz şeydir.

Bu uygulamada köklendikçe “büyük tamlığın” bir diğer veçhesine uyanırız. Tüm deneyim halihazırda zihindedir. Sadece tek bir zemin, tek bir kaynak, tek bir temel vardır ve o öz-esastan yoksun ışıltılı zihindir. Başka hiçbir yerde başka hiçbir fabrika yoktur. İthalat ve ihracat yoktur. Her şey aniden buradadır. Bununla mevcut kaldığımızda, olan her şey kendi zihnimizin parlaklığının ışık hüzmelerinin ortaya çıkış ve ortadan kayboluşundan ibarettir. Bu ışık hüzmeleri düşünceler, hissiyatlar, duyular ve duyular yoluyla kendisini bize gösteren her şey olarak tezahür ederler. İzolasyonumuzun (ayrılığımızın) hapsedici tecrit baloncuğu içerisinde yaşadığımız sürece bu görünüşler kaynaşimsal özdeşleşme ve reddedici/yadsıyıcı dışlama arasında karılacaktır. Şeyler aslında onları ele aldığımız gibi değildir ve bizler de öyle. Onların kavranılamaz parlaklığı müdahaliyetsizliğimizde kendilerini gösteren görünüşlerinin motiflenmeleri değiştirilmek zorunda olmaksızın gün yüzüne çıkar. Böyleliğin (hakikatin nasıllığının) doğrudan ifşaatına açılmak için gösterim alanının öznel yönleriyle olan alışkanlığa dayanan özdeşleşmemizi salıvermemiz gerekir. “Ben”, “kendim” olarak ele aldığımız şey temel veya merkezi değildir. O “zihnimizin” parlak ışıltılı açıklığını örten bir karanlık ışınım peçesidir.

Bu bağlamda “zihnim” dediğimde bu “saatim” ya da “ayakkabılarım” demeye benzemez. Normalde bir şeyin kendimize ait olduğunu söylediğimizde o bir mülk, sahip olduğumuz bir şeydir. Kitaplara, paraya ya da bir partnere sahip olduğumuzu söyleriz... Kendimizi bu “mülk” ile ilişki şeklinde konumlandırırız. Ancak “zihnimiz” ya da “kendi zihnimiz” veya “zihnimizin ışınması” kendine mal etme, kavrama ve onun bir imgesini inşa etme yoluyla açıklığa kavuşmaz. O fasılasız serimlenişe katılım yoluyla ve fasılasız serimlenişe katılım olarak doğrudan bir şekilde kendisini gösterir.

Farkındalığın bir sahibi yoktur. Bu şu anlama gelir ki, kişisel oluşumuz olarak ele aldığımız şey aslında kişisel değildir. Çünkü o bireyselleşmiş, izole bir kimlik ve öz-belirleme mührüne sahip değildir. Ancak paradoksal olarak, kişisel olmayan zemin burada olan her birimizin özgün belirliliği olarak tezahür etmektedir. Her birimiz kendi duruş biçimlerimize, jestlerimize, kelime dağarcıklarımıza vb. sahibiz. Bizler sadece kendimiz ve başka hiç kimse değiliz, ancak yine de zeminimiz bize ait değil.

Öyleyse burada bir evirme ile karşı karşıyayız. Kendimizden başlamak ve buradan dışarıya hareket etmek yerine, kavramsal yorumlamaya dayanarak kim olduğumuzu, nerede olduğumuzu ve neler olduğunu belirlemeye çalışmak yerine açık zemine gevşeyerek, halden hale ve halden hale geçişimizin kendi kendimize ifşa oluşunu görebiliriz. Bu hallerin tümü zihnin potansiyelinin serimlenişidir ve egosal niyetsellik ile yaratılmamışlardır. Ben "kendi deneyimimin" üreticisi değilim.

Örneğin, bu konuşmanın ardından bir arkadaşınla bir şeyler içmeye gidebilir, onunla oturup muhabbet etmeye başlayabilirsin. Kafeye varmadan önce orada ne konuşacağına dair bir fikrin olmayabilir. Bununla birlikte kafanda hakkında konuşmak istediğin bir şey olsa dahi, yine de muhabbetin içerisinde serimleneceği düzene ilişkin kesin bir fikir sahibi olman mümkün değildir. Arkadaşınla gerçekten oturduğunda ve onun yüzüne baktığında, an içerisinde onun seni dinlemek için müsait olup olmadığını hissedebilirsin. Belki çok fazla konuşuyorsundur; belki arkadaşın senin onu dinlemeni istiyordur. Devinmekte olan bir titreşim alanının parçasıyız ve bu titreşimin serimlenişinin ritmi ile kalmak mevcut ve duyarlı olmayı gerektirir. Bunun aksine kendi düşünce ve hissiyatlarımızla meşgul olmak bağlantısallığımızı sabote edecek ve ritmi kaçırmamıza sebep olacaktır.

Muhabbet birlikte yaratımdır. Özne ve nesne iki ayrı alan değildir. Onlar aslında bir kuşun iki kanadı gibidir. Onlar her zaman birlikte titreşir. Nesne olmadan özne ve özne olmadan nesne olamaz. Hem özne hem de nesne zihnin enerjisinin hareketidir – hem kendimin hem de "kendimin" olmayan zihnin.

Yılın bu vaktinde her yerde çiçeklerin açtığını görmekteyiz; onlar soğan ya da köklerinden yetişmektedirler. Yeryüzünün üzerinde gördüğümüz çiçektir ancak çiçeğin soğan ya da kök olmaksızın açması mümkün değildir. Bizler bu çiçeğe benzeriz: oluşumuzun kökü yerin altındadır. Bu şu anlama gelir ki, kök bizim için görünmezdir. Bizler için görünür olan etkileşimli deneyimin motiflenmeleridir. Durmaksızın, anbean bir şeyler oluyor. Mutluyuz, üzgünüz, bundan daha fazla istiyoruz, şundan daha az istiyoruz... Bizler titreşmekteyiz ve çevremizdeki herkes de öyle. Biz açık, boş zeminden zuhur eden dinamik devinimiz.

Günlük hayatta rahat ve açık kalarak yaşamın kendisini senin üzerinden göstermesine izin ver. Yaptığımız her şey devinimdir. Kalkarız, dişlerimizi fırçalarız, içeriz, kahve yaparız, iş yerine koştururuz. İş yerine varırız. Kapiyı açarız, içeri gireriz, belki birkaç merdiven çıkarız, masaya otururuz, e-postalara bakarız, iş arkadaşımızla konuşuruz, bir buluşma ayarlarız ya da işimiz başka her ne içeriyorsa onu yaparız. Belki de bir iskele kurulum çalışmanızdır ve yaptığımız iş tamamen fizikseldir. Gündüzden geceye her şey devinimdir. Beden daima devinir, etkileşim içerisinde devinir.

Kendimize hayatımızın hikayesini "ben" bunu yapıyorum., "ben" günlerimi bu şekilde geçiriyorum şeklinde anlatabilir, içerisinde kendimize "ben olduğumu söylediğim kişi her kimse oyum." diyebileceğimiz öz referanslı bir söylem modalitesine sahip olabiliriz. Anlatabileceğimiz hikayeler sonsuz olduğuna göre bunun asla bir sonu gelmeyecektir. Böylece hatıralar, düşünceler ve planların her şeyi kapsayan sisi içerisinde yaşarız. Yine de daima açık zemin, görünmez ve ikiliksiz bir şekilde tezahür etmekte ve kendisini gösterip gösterebilecek tüm deneyimleri sarıp sarmalamaktadır. Sis zeminden yükselir. Zemin açıktır. Hem berraklığı hem de örtülemeyi doğuran odur.

Berraklık zeminin doğal öz-aydınlatması (kendi kendini aydınlatması), zeminin kendisini görünüşün yakalanamaz (kavranamaz) gösterimi olarak ifşa etmesidir. Yükselen sis ise kendisini gösteren bu ışımının bir "şey" olarak kavrandığında büründüğü biçimdir. Bu görünüş hakikin bir görünüşüdür ancak hakiki olanı doğrudan olarak göstermez. O şeyleştirilmiş esaslılığın aldatıcı bir imgelemidir. Ancak o her ne kadar esaslı gibi görünse de, ona, onun tarafından büyülenmeksizin baktığımızda, onun bir rüya ve bazen de bir kabus gibi olduğunu görürüz – yanılısamanın görünürde gerçek, büyüleyici oyunu. Bu gerçeklikten yoksunluğa iştirak ettiğimizde, bu kendimizi ciddiyet ve kendini önemsemenin dışarısına çıkarmak için bir davettir. Çünkü aslında hakiki olarak açık ve görünürde esaslı olan arasında gerçek bir fark yoktur.

Daha fazla gevşedikçe, dünyadaki devinimiz daha sezgisel, daha az planlı ve daha bağlantısal bir hale gelir. Niçin? Çünkü böylece "kendimizi" dünyaya dayatmak yerine, dünyaya oluşumuzu bize gösterme izni veririz. Böylece oluşun zemininin taze açıklığının sonsuz, sonsuz ve sonsuzca katılım olanakları sunduğunu görebiliriz. Şunu keşfederiz ki bizler şeyleştirmeden yoksun bir imgelem dünyasında imgelemsel bir şekilde tezahür etmekteyizdir ve bu yanılısama boş zihnin berraklığının oyunudur.

Netice olarak çok daha az zorluk deneyimleriz ve hayat kolaylaştığında kaygılı zihinsel meşguliyetimiz azalır. Kaygılı zihinsel meşguliyetimiz azaldığında, mevcut olabilmek, alıcı olabilmek için daha çok alan buluruz. Kişisel gündemlerimize olan bağımlılığımız azaldığı için şimdi karşılaştığımız farklı insanların özgün belirliliklerine karşı daha duyarlı olabiliriz.

Bu yolla gün yüzüne çıkan bilgelik ve şefkatin birliğidir. Bilgelik bizleri kavrama (görünümleri şeyleştirip yakalama) aldanışından özgürleştiren boş, açık zemini görmek ve şefkat ise ilişkisellik içerisinde kalmak, hayatımızın "kendimizi" "diğerine" dayatmaya çalışma yoluyla değil diğerleriyle birlikte belirme yoluyla kendisini göstermesine izin vermektir. Böylece bir diktatör zihniyetiyle kendi master planımızı dünyaya empoze etmeye çalışmak yerine, kendimizi hayatın olduğu gibi oluşuyla memnun halde buluruz. Hayat her nasıl olursa olsun sadece budur, olduğu gibi, anbean.

Boşluk, doğmamış boşluk, en başından beri mevcut olan yüce annenin rahmi, içerisinde tezahüratın tüm olası motiflerinin kendilerini gösterdikleri açıklıktır. Kendimizi belirli görünümlere "ben" olarak sınır çizmeye, belirli görünümleri "ben" olarak koruma altına almaya çalışmaktan ve diğer görünümleri "diğeri" olarak ayırmaktan özgür bıraktığımızda gerçek komünalliğe sahip oluruz. Zemin ortak olduğunda, ortak fayda ortaya çıkar.

İzolasyonumuz azaldığında, bölmek, ayırmak ve yansıtmak yerine bütünleşmeye uyanırız. Aslında hiçbir şeyi bütünleştirmek zorunda değilizdir, çünkü her şey daima halihazırda bütünleşiktir. Meditasyon uygulamasının etkinliksizliğinin işlevi parçalara ayırmayı bırakmaktan ibarettir. Ayıran, bölen ve bir şeyi bir diğer şeyden üstün tutan kendi zihnimizin hareketidir.

Gevşemek ve şeylerin olmasına izin vermek deliliğe yol açmaz; kaosla baş başa kalmayız. Aksine kendisini gösteren daha fazla berraklıktır. Ve şunu görmeye başlarız, "ben halihazırda bütünün içerisindeyim." Böylece nasıl olduğumuz ile alakalı tüm yalnız mücadele ve kaygımız sabah sisi gibi dağılır. Buradayız ve her şey olduğu gibi; bizler akışın parçasıyız, her nasıl olursa olsun.

Dzogchen bizlerin bir "şey" olmadığını işaret eder. Bizler ifşaat okyanusundaki bir damlacığız. Temel mesele deneyim anında mevcut kalmaktır. Bununla birlikte başlangıçta gündüz düşleri, öz-eleştiri, hayattaki zorlukları giderme fantezileri vb. tarafından bu tazelik ve canlılığı nasıl sabote ettiğimizi gözlemlemek yararlıdır. Çünkü Böylece duyuların açıklığıyla kalmak yerine zihinsel inşa aleminde kaybolma eğilimimizi fark etmeye başlarız.

Dzogchen geleneği “gökyüzünden gökyüzüne” der. Dünya açık bir gökyüzüne benzer ve bu gökyüzünde sözde “dışsal” olaylar, evler, köpekler vb. gibi görünen çok sayıda farklı bulutlar ve gökkuşakları hareket eder. “Kendi zihnim” olarak ele aldığımız şey de gökyüzü gibidir, apaçık ve düşünceler, hissiyatlar, anılar vb.nin sözde “içsel” faktörleri olarak kendilerini gösteren bulut ve gökkuşaklarıyla dolu. Daha fazla gevşediğimizde ve bu açık uzayların bitişik, temas halinde ve aslında tam olarak ayrılmaksızın kalmalarına izin verdiğimizde bulut ve gökkuşakları eşit tada sahip olarak ifşa olurlar, zihnin boş ışmasının tadı. Bu durumda bir gökkuşağı gördüğümüzde mutlu, mutlu, mutlu ve yağmur yağdığında üzgün, üzgün, üzgün olmayız. Her ikisi de hiçbir iz bırakmaksızın kendilerini gösterir ve ortadan kaybolurlar. Böylece hoşlandığımızın peşinden koşmaya ve hoşlanmadığımızdan sakınmaya sonsuzca mahkum olmak yerine kendimizi hayatın zenginliği ile mevcut buluruz.

Bu noktada hakikatimizde “benim gerçek benliğim” olarak tanımlanabilecek küçük saf bir öz olmak yerine aslında bir kornikopyaya benzediğimizi fark ederiz. O sonsuzca açık ve sonsuzca doludur. Onun doluluğu onun boşluğudur. Eğer sadece tek bir şey olsaydık daha fazla deneyim elde edemezdik. Bu, hikayenin sonu olurdu. Ancak her gün çok sayıda deneyime sahip oluyoruz. Biz farkındalığın ışıltılı alanındaki bir deneyim akışıyız.

Doğunun binlerce yıllık bu büyük geleneklerinin mirasını edinebilme imkanına sahip olduğumuz için son derece şanslıyız. İçerisinde, içerisinde değişmez hakikatin otantik yeni ifadelerinin durmaksızın kendilerini gösterdikleri açık alanın zenginliğine erişebildiğimiz bu vakit çok ama çok kıymetlidir. Dolayısıyla eğer uyanmayı diliyorsak, bu vakti egonun neyin olup bittiğine ilişkin kavramsal yorumlamalarını ifade etmekle ziyan etmeyip, kendi hakiki, kavramsal olmayan zeminimizi bulma geleneğini bugünden tezi yok kullanmaya başlamalıyız. Böylece otantik ve ikiliksiz olan yeni biçimler ortaya çıkmaysa başlayacaktır. Doğal bütünleşikliğin ahenkli ifşaatı.